

MINDSZENTI LAP

Előfizetési ár:

Egész évre 4 korona
Fél évre 2 korona
Negyed évre 1 korona

Vegyes tartalmu hetilap. Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kossuth Lajos-utca 9. sz., hová a lapot érintő megkeresések intézendők.

Hirdetéseket

és nyílt-téri közleményeket a kiadóhivatal jutányos ár mellett közöl.

Ingyenes népoktatás.

A kultura utján haladó magyar nép egy mérföldjelzőhöz jutott. Amiről egy két esztendő előtt még csak nem is álmodtunk, tényé válik: ingyenes lesz a népoktatás. Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter nevéhez fűződik ez a korszakos alkotás, amely hivatva van arra, hogy a magyarországi analfabéták számát a minimumra redukálja.

Minden ország műveltségének fokmérője az írás és olvasás tudományának elterjedtsége. A mi országunk ebben a tekintetben még messze mögötte van a művelt nyugat és észak nemzeteknek, mert nálunk az analfabéták száma a népességnek negyvennél nagyobb percentjét teszi.

Amíg Franciaországban minden paraszt asztalán ott fekszenek a nemzeti történet írók lelkesítő munkái, amelyek hazaszeretetet és a dicső múlt iránt való tiszteletet viszik be a nép lelkébe, addig minálunk szociálista és nemzetiségi agitátorok élő szóval hazudtolják meg az analfabéták tömege előtt a magyar nemzeti történetet. Nálunk, ahol eddig senki sem törődött a néppel, szabad útja van a nemzetközi és nemzetiségi mételyhintésnek, mert az analfabét a tömegnek nincsen módjában meggyőződni arról, hogy az agitátor hazudik, mert nem tudjuk elolvasni a hazafias jó könyveket, amelyek

a mételyhintőket megcáfolja.

Hogy az ingyenes népoktatásról szóló törvény minden irányba hasson, ennek előfeltétele az, hogy a lehető legszigorubbán hajtassék végre egy régebbi üdvös törvény, amely, a kötelező iskoláztatásról szól. A statisztika, amely annyi szomorú rideg tényt állít a szem elé, azt bizonyítja, hogy a magyar tanköteleseknek csak 65—70 százaléka jár az iskolába, a többi 30—35 százalék iskoláztatásának sok akadályja van.

Ezeket az akadályokat kell leküzdeni a jó közigazgatásnak és a társadalmi téren kifejtendő szociális működésnek.

A gyermekek vagy azért nem járnak iskolába, mert messze laknak a községtől, vagy azért, mert kénytelenek munkába menni, hogy szüleiket eltartsák. Vagy pedig azért, mert a szülő lelkiismeretlen és durva lelkű. A leggyakoribb ok azonban mégis az volt eddig, hogy a szegény szülőknek nem volt pénzük a tandíjra. Ez az ok, mely a legsúlyosabb, az ingyenes népoktatásról szóló törvénnyel megszűnik.

A jó közigazgatásnak és társadalmának kötelessége a többi okot megszüntetni.

Ez a cél minden fáradságra érdemes. A községtől messze lakó tanköteleseknek tegye lehetővé minden község, hogy akadálytalanul látogathassák az iskolát. Ahol pedig a tanköteles a

szülőért kénytelen dolgozni, ott támogassa a szegény szülőt a község és a társadalom. Azt a szülőt pedig, aki gyermekét lelkiismeretlenségéből nem küldi iskolába, büntessék meg súlyosan.

Hiába a leggyönyörűbb törvény, ha azt nem hajtják végre. Számos üdvös intenció lett semmivé azáltal, hogy az üdvös törvényeket és miniszteri rendeleteket nem hajtották jól végre. Elvárjuk azonban hatóságainktól, hogy a jövőben lelkiismeretesebben teljesítik kötelességeiket. A köztisztviselők fizetését a rossz gazdasági viszonyok dacára minden vonalon felemelte a magyar nemzet. Ennek ellenében elvárja a hatóságoktól, hogy fokozott buzgósággal dolgozzanak a közjó érdekében.

Néhány szó

a sexuális pedagógia kérdéséhez.

Azok között a feladatok között, amelyeknek megoldását a közelmúlt felszínre vetette, egyik sem kényesebb, mint az ugynevezett sexuális pedagógia, mely napjainkban oly kevés hivatott és oly sok hivatatlan egyént foglalkoztat.

A szakemberek nagyon jól tudják, hogy a nemi élet valóban ólomsúlyal nehezedik érzelmi világunkra, gondolkodásunkra, cselekedeteinkre, és akárhányszor még kiváló lelkeknek is, hatalmas erkölcsi erőre van szükségük, hogy a szokás és felfogás emelte

A Mindszenti Takarékpénztár ajánlja ügyfeleinek és a n. é. közönségnek

☛ mérsékelt kamatláb mellett nyújtott váltó-, kötvény-, ☛

jelzálog- és hosszú lejáratu törlesztéses kölcsöneit.

Betáblázásoknál adós semmiféle bélyegilletéket vagy más költséget nem fizet.

—17

Az Igazgatóság.

TÁRCA.

ASSZONYOK ÉS LEÁNYOK.

Irta: Peterdi Sándor.

A komor menet lassan, méltóságteljesen haladt. Az utca népe megbámulta a koszorukat, kíváncsian nézte a koporsó és a szalagok felírásait, aztán — mint az már szokás — megtette a maga megjegyzéseit.

— Harminchat éves volt . . . Kár érte . . . Még élhetett volna . . .

— Sohase sajnálja! — szól közbe a mellette álló, neki már jobb. Ezen is túl van . . . jobb sorsa van, mint nekünk . . . ő az irigylésre méltó . . .

Hanem azért sietve gombolta be a kabátját, nehogy megfázzon és valahogy ő legyen az, akit irigyelnek a jobb sorsáért.

Most sutogni kezd a tömeg és a kíván-

csiság helyébe némi megilletődés lép.

— Az özvegy! . . . mondják egymásnak halkán.

A szegény, gyászoló feleség talpig sűrű, fekete fátyolba burkolva roskatag léptekkel megy a koporsó után. Keserves zokogását görcsös, elfulladás, elcsukló kiáltások szakítják meg.

— Oh, én uram! én drága jó férjem! Összeesne, ha két közeli rokona nem támogatná.

A mikor pedig a menet kiért a sirhoz, az élet utolsó megálló-helyéhez, az asszony szivettépo sikoltásokban tört ki.

— Nem! nem! drága uram! ne hagyj itt egyedül!

Bizony belezuhant volna a gödörbe, ha a jó ismerősök meg nem fogják.

A szomorú szertartás végével alig lehetett elhuzni a sirtól. Belekapaszkodott a fejébe és nem akarta elengedni. Végre sikerült

a család egy bizalmas emberének szelid szóval, enyhítő vigasztalással a kocsiba csalni. Aztán ő is beült a bánatos özvegy mellé.

— Isten nyugosztalja szegényt . . . derék ember volt . . . kezdé enyhe hangon.

— Oh, az volt! — zokogta az özvegy hajtáncseit megigazitva. Becsülték is a megboldogultat! Szerették! Láta, mennyien voltak a temetésen . . .

— Sokan . . . nagyon sokan . . .

— A miniszter is . . . Ismeri? Az a ki mindig simogatta a szép fekete szakálát . . .

— Igen, ismerem . . . A hivatal kiitűző munkaerőt veszített . . .

— A legtöbbet én vesztettem! Istenem, mi lesz belőlem!

— Nem kell kétségbe esnie! — vigasztalta a jó barát. Anyagi gondok nem fogják bántani . . .

— Oh, nem! A drága elköltözött minden vagyonát reám hagyta . . .

korlátok között maradjanak. Közönségesen ismeretes, hogy a nevelés maga nem véd meg olyan lelki betegségeket ellen, amelyek nem a belátás, hanem a megfélemlítés nemis ingerek hatalma alatt állanak. Azt meg mindnyájan tudjuk, hogy sokszor a nemis élet természetes következményei mily gyászosan végződnek, noha nevelés és tudomány karöltve versengtek, hogy a családra nézve annyira fontos élettani folyamat sikerét biztosítsák.

Ebből azonban nem az következik, hogy én az ártatlanságban hagyásnak vagyok hirdetője. Oh nem, én csak szükségnek tartom jelezni, hogy a nemis életnek legalaposabb ismerete sem védelmezhet meg senkit attól, hogy a nemis ingerek esztelenségre ne csábítsák, — semmiféle felvilágosítás sem kezeshetkedhetik arról, hogy bárki is a fajtalan, természetellenes hajlandóságokat ösztönéből kiirthatja és nem lesz-e a felvilágosított egyén is az elmeorvosok meg az ítélkező bírák előtt a beszámíthatatlanság sajnálatra méltó példája. Valamint a felvilágosításnak olyan különleges esete nincs, mely a környezet legéberebb figyelmének, az orvostudomány kipróbált fogásainak ellenére is a fajfentartás feladatát olykor kísérő szerencsétlenségek ismétlődését elhárítsa. Viszont gondolva arra a lélektani igazságra, hogy „ignoti nulla cupido“ nem találom semmiféle biztosítékot az iránt, hogy ha a figyelemmel a nemis életre való irányítása nem kellő időben és nem elégséges tapintattal történik, nem kelt-e hangulatot a nemis élet ingereinek megkísérlésére és nem hív-e életre olyan szenvedélyeket, melyek a lappangás állapotát sohasem haladták volna túl, ha kifejlődésüket és kitörésüket a jó szándék elő nem segíti vala.

Nem a szemérem, és különösen nem a váltig hangoztatott álszemérem, nem a sötétségnek tulbecsülése a világosság felett, int bennünket óvatosságra a felvilágosítás ügyében, hanem annak megfontolása, hogy azokat az elveket, amelyeket megszámlálhatatlan nemzedéken keresztül, kifejlődött nevelési rendszer oltott belénk, lassu és meggyőző tanítás révén ujjakkal és észszerűbbekkel kicserélhetjük, de ha a társadalmi szokásoktól szentesített nézeteket egyszerre, erőszakkal akarjuk megváltoztatni, félő, hogy

— És . . . a mi a bánatot illeti . . . már tudniillik, hogy ne kelljen egyedül állania . . . a mi kétségbeejtő egy fiatal, szép asszonynak. . . .

— Ugy-e rettenetes? . . .

— De mennyire! . . . azért majd, ha égető fájdalma megszűnik . . . ha majd az elhunytat kissé felejteni fogja . . . ismét férjhez fog menni . . .

— Igen, — sóhajtott a asszonyka és sirdogált tovább.

— Lesznek kérői . . . hiszen tudja . . . én is régi tisztelője vagyok . . . ha majd a seb behegedt . . . ha mostani nevét fel akarná cserélni . . . ezer örömmel, boldogsággal ajánlom fel a magamét . . .

A bánatos özvegy megtörülte szeméit, orrát, azután hálásan nyujtotta kezét a a férfinak.

— Köszönöm . . . maga jó ember . . . maga derék ember . . . igazán sajnálom, hogy elkésett . . . kezemet már tegnap másnak ígértem . . .

— És ismét keservesen zokogni kezdett: — Oh, én drága jó uram! . . .

A jó barátok.

Két hölgy találkozik a sétaterén.

— Jó napot, drágám, hová oly sietve?

— Átöltözni, mert látogatóba megyek. Hát ön hová siet?

— Várnak reám odahaza. Honnan?

— Baloghéktól. Már annyiszor hívtak,

olyan makacs ellenállásra találunk, amely nem csak ebben, hanem más és talán még szükségesebb ügyben is, meghiusíthatja tanításainkat.

Avagy nem vehetjük-e észre, hogy a nevelésnek, a tanításnak legközvetlenebb intézői, a kormány, az egyházi és iskolai hatóságok, azok a szülők, akiknek véleményét tisztelnünk illik, mind tartózkodó állást foglaltak el a felvilágosítás ügyének olynemű tárgyalásaival szemben, mint amilyenben ez eddig megindult?

Amennyire én tájékozódhatom ebben a felvilágító mozgalomban, mennél erősebben hangoztatjuk, hogy szakítani kell a nevelés elavult nézeteivel, félre kell tolni az álszeméremet és leplezetlenül fel kell tárnai a rideg valót, annál inkább eltávolodunk a céltől, mert még az álszemérem is érzelmi megnyilatkozás, melyet a közfelfogásból gyorsan kiirtani éppen oly kevéssé lehet, miként lehetetlen megtiltani azt, hogy az, aki még szégyenlenni tud, el ne piruljon.

Mint hogy pedig a nemis életéről szükséges tudnivalók terjesztésének sorsa azon fordul meg, hogy mennyire sikerül a szemérem kimelését a felvilágosítással összeegyeztetni, szilárd meggyőződés, hogy ez időszert az anyák iskolája az az egyetlen hely, ahol a felvilágosítás ügye eredményesen szolgálható. Az anya a családnak egyetlen tagja, aki, ha a feladat jelentőségéről tájékozódott, a nővel született leleményességtől segítve, megtalálhatja azt a még mindig hiába keresett módszert, amelylyel ez a véghetetlenül nagy tapintatot követelő tárgy, a legkülönbébb érzelmek durva érintése nélkül szóba hozható.

Azonban az anyák iskolája vagy ennek mintájára szervezett intézmények révén a serdülő ifjuság a nemis életéről olyan minőségű és mennyiségű felvilágosításban részesülhet, amilyen és amennyi éppen elégséges, hogy különféle bajok megelőzésére előkészüljön.

— Elvi döntés. Általános érdekű és érdekes döntést hozott a kereskedelmi miniszter egy konkrét esetben. Arról volt szó, vajjon köteles-e bejelenteni az apa üzletében vagy műhelyében alkalmazott fiát a kerületi mun-

unszoltak, hogy nem térhettem ki és elfogadtam a meghívásukat. Pompás uzsonnával vártak.

— No igen . . . tudja drágám, szeretik adni az előkelőt, nagy házat visznek, csak azt nem tudom, hogy miből.

— Ezt én sem tudom; Bertának nem volt egy fityingje se, a mikor Balogh elvette.

— No, a mi azt illeti, édesem a Balogh szemét se verte ki a kincs. De azért Berta örülhetett, hogy elvette.

— De mennyire! Hiszen Berta csak nem szép!

— Szép? Ugyan! határozottan csunya. Nem szeretek megszólalni senkit, de mondhatom, hogy kevés oly akaratos, szeszélyes nőt ismerem . . .

— No igen . . . mert beteg . . . köztünk legyen mondva, úgy hallom, hogy valami öröklött baja van . . .

— Ugy? Az lehet! Azért olyan penészvirág színű és ideges. Mert ideges.

— Ideges? Félbolond! Nekem ugyan barátném a szegény, de ha férj volnék, inkább léugornék a negyedik emeletről, semhogy feleségül venném . . .

— Már én se! Pedig szeretem őt, de bosszant, hogy úgy fenn hordja az orrát. Nem tudnám miért! Hallottam, hogy a szatócstól könyvre vásárolnak . . .

— Hogyne! Még a varrótűt is részletre fizetik . . .

— Meg is látszik a háztartáson! Azért nem járok szívesen hozzájuk.

káspénztárnál és utánna járulékot fizetni. Ez a kérdés egy darabig vitás volt, míg most végre a miniszter döntése megoldotta abban az irányban, hogy az apa igen is köteles általa alkalmazott fiát a munkáspénztárnak épp úgy bejelenteni, mint bármely más alkalmazottját vagy munkását. Megállapítja a miniszteri döntés a járulék kivetéséről szolgáló alapot is a fiu eltartási költségében. A kereskedők és iparosok terhei tehát, kik fiaikat üzletükben vagy műhelyükben alkalmazták — ismét megszapordtak.

Ujdonságok.

— **Áldozó-csütörtök.** Csütörtökön ünnepelte a róm. kath. anyaszentegyház áldozó-csütörtököt, Jézus menybemenetelének magasztos ünnepét. A csütörtöki ünneppel zárult be a husvéti 40 napos ünnepkör s a husvéti gyónásnak is ez volt az utolsó napja.

— **Záróvizsgák.** A mindszenti áll. elemi iskolában a tanév végi záróvizsgálatok a gondnokság által már megállapítottak s a következő sorrendben tartatnak meg:

Junius hó 10-én délelőtt a gazd. ism. fiúiskolában, ugyanaznap délután a gazd. ism. leány iskolában.

Junius hó 11-én az Ia), Ib), IIa) és IIb) fiosztályban;

12-én az Ia), Ib), IIa), IIb), leányosztályban. 13-án a IIIa), IIIb), IV. és V—VI fiosztály.

15-én a IIIa), IIIb), IV. és V—VI leányosztályokban.

16-án az ág. ev.-ref. tanulók hittan vizsgája.

17-én az izr. tanulók hittan vizsgája. 18-án „Te Deum“ és a tanév ünnepélyes bezárása.

Az összes vizsgálatok, kivéve a gazd. ism. leányiskoláét, reggel 8 órakor veszik kezdetüket, s azokra ugy a tanügybarátok, valamint a szülők ezuton is meghívotnak.

— **Iparos tanoncok évváró vizsgája.** A mindszenti iparos tanoncok évváró vizsgálat a az előkészítő osztályban junius hó 23-án délután 4 órakor; az első osztályban pedig junius hó 24-én délután 4 órakor lesz megtartva.

— **Esküvő.** Szeri Frigyes, törekvő fiatal szabó junius hó 8-án délután 4 órakor vezeti oltárhoz a mindszenti róm. kath. templom-

— Én sem! A hengegést nem szeretem! Már pedig Berta hengeg. Oly nevetséges figura . . .

— Azzal az örökös, unalmas mosolyával.

— Tudja miért? A gödröcskéit akarja mutogatni.

— Más sincs rajta! Legfőlebb, ha elpirul . . . bár ilyenkor van valami kedvesség az arcában, ugy-e?

— Oh, igen! Sőt ha elpirul, határozottan szép! És sokszor pirul . . . nagyon szende természetű van . . .

— A nevelés, kedvesem, a nevelés. Jó házból való. Előkelő családból!

— Nekem mondja! Ismertem az anyját is, kitűnő gazdasszony volt . . .

— A Berta is az . . . A férje valószínűleg ezért szerette meg.

— Balogh örülhet, hogy Berta hozzá ment, volt elég különb kérője . . .

— Hogyne lett volna! Ily művelt, kedves és jó módu leány . . .

— Jómódu? Gazdag, édesem, gazdag. És hozzá mesés háziasszony! Öröm nézni a háztartását!

— Oh igen! Legközelebb meg is látogatom! Szeretem ezt a kis asszonykát!

— Nem jobban mint én! Én valószínűleg még holnap felkeresem . . .

— Igen? Akkor ott találkozunk! Nos, és most megyek! Pá, szívem, sietek . . .

— Engem is várnak! Csókolom, drágám.

ban Mihály Mariska kisasszonyt, özv. Mihály Antalné szép és kedves leányát.

— **Vizvezeték.** Baksay Illés és Horváth Antal kezdeményezők e hó 28-án délután a község házához összehívták azon érdekelteket, akik egy vízvezeték létesítéséhez hozzájárulni hajlandók. Kerek 40 lett az érdekeltségi tagok száma, akik kevés híján meg is jelentek. Élénk eszmecsere fejlődött ki a létesítés módjairól. Némelyek az ujosztás kitűnő kutjának vizére óhajtották alapítani a vízvezetékét, mások egészen új kutat kívántak furatni, ismét mások a régit és az újat igénybe vevendőknek vélték. Nem rendelkezvén az érdekeltek kellő adatokkal, abban történt megállapodás, hogy kiküldetett egy hat tagú bizottság, amely a szükséges adatokat minden irányban megszerzi, a megoldás módjait kidolgozza s amennyiben a megoldást egyenként 250 koronányi hozzájárulás keretén belül lehetségesnek látná, fölhatalmaztatik a végrehajtás foganatosítására. Az érdekeltségi tagok száma egyelőre a már jelentkezett tagok számában állapított meg, azonban fölhatalmaztatott a bizottság még néhány tag bevonására is, a majdan rendelkezésre álló víz mennyiségéhez képest. A bizottság működését tegnap már meg is kezdte. Fölmérte ugyanis az ujosztási ártézikut víztömegét s percenként 350 liter vízbőséget állapított meg, amely már alkalmas lenne egy vízvezeték kielégítésére, amellet pedig ellátná a ráutalt közönség igényeit is, mert percenként 100 liter vizet szabadon lehetne ereszteni két csapon, azonkívül megmaradna a lajt-töltő csap is szükség esetére. Tehát 250 liter víz állhatna a társaság rendelkezésére. Most már csak az a kérdés, hogy kifizetné-e magát ezen kut vizének elvezetése a kívánt távolságokra s ha igen, akkor a község hajlandó lenne-e a fölösleg-vizet magánosoknak átengedni és nem lenne-e jutányosabb kellő ponton egy új ártézikut furatása. A bizottság dolga lesz mindezen kérdésekre megfelelni. A földolog az lenne, hogy mielőbb sikeresen megoldanák a kérdést, mivel a falu kutjai néhány év óta igen szűk vizűek s kivétel nélkül rá vannak utalva a vízvezetékre az alájegyzett érdekeltségi tagok.

— **Az új község háza és a kövezés.** A község és lakosságának kedvezőtlen anyagi helyzete a közeljövőben aligha engedi meg az oly annyira szükséges új község házának felépítését. Időnkint azonban akaratlanul is foglalkozni kell az ügyével. Jelenleg a piactér kövezése alkalmából merült föl a vele való foglalkozás, hogy netalán esetben ugyan hol is lenne legjobb az új község házat felépíteni? A járdaügyi bizottság egyik előrelátó tagja vetette föl e kérdést a napokban s a piactérnek még ez évben kövezés alá kerülő részét a mostani kijelölésnél, olyképp akarja megállapítani, hogy az új község házának helye is figyelembe véssék, nehogy a mostani munkálatokat annak idején megkelljen bolygatni. Mi azt hisszük, hogy bátran kikövezetheti a bizottság úgy a Pallavicini-, illetve piacteret, mint a vásárteret egészen. Az új község házáról beszélni ma még nagyon korai s a régi község házához áttelepítése — vélekedésünk szerint — olyan be nem lát-

ható távol idő kérdése, hogy addig az ideig a most lerakandó burkolat ki is szolgálja az árát és nem fog okozni sem gondot, sem fájdalmat senkinek a kövezet fölszedése. Csinálja a bizottság a kövezést úgy, hogy az akkor is teljes egészet képezzen, ha a község háza a piactéren lesz elhelyezve. Amint hogy bizonyos is, hogy ott lesz, mert alkalmasabb helyet találni nem lehet. Ma is, a jövőben is az lesz a község középpontja. Egyebekben, azt hiszük, nyugodtan megbízhatunk a bizottság működésében, mert az oly egyénekből van összeállítva, akik a község érdekeit mindenha szívélyesen veselik.

— **Permetezzünk i** E rövid intő szó különösen szőlősgazdáinknak szól, mert a 2—3 nap óta tartó langyos meleg idő a peronoszpóra terjedésének különösen kedvez s ha most nem leszünk figyelmesek az óvintézkedések megtételére, könnyen megeshet, hogy egész évi termésünk szinte észrevétlenül tönkremegy.

— **Tűzoltók közgyűlése.** A Mindszenti Önkéntes Tűzoltó Egylet e hó 28-án délután tartotta meg évi rendes közgyűlését, amelyen a tárgysorozat szerint letárgyaltak: 1) A múlt évi működésre vonatkozó titkári jelentés. 2) Pénztári jelentés a jövő évi költségvetéssel egyetemben. 3) Az új pártoló tagok bejelentése után a megüresedett főparancsnoki állásra töltetett be Vitos Gerő személyével, míg parancsnoknak Vitos János és helyébe szakparancsnoknak Mihály János anyakönyvvezető választott meg. A tűzoltók érdemes elnökének indítványára Tary István főszolgabíró, aki az egylet szervezése körül kiváló érdemeket szerzett, egyhangulag tiszteletbeli főparancsnokká választották meg. A közgyűlés elfogadta azon indítványt is, mely szerint az egyesület volt főparancsnokának: Gyárfás Géának eddigi működéséért jegyzőkönyvi kivonaton hálás köszönet nyilvánítások. Több apró ügy tárgyalása után a közgyűlés véget ért.

— **Eső és hőség.** Péntekre virradóra felfrissítő eső hullott le határunkra. A szomszjas föld legott elnyelte a 15 mm. csapadékot, de tagadhatalan hasznot hozott gazdáinknak. — Sokak előtt bizonyára nem lesz érdektelen, ha megemlítjük, hogy Mindszenten e hó 23-án volt a legnagyobb hőség, amikor a hőmérő 31 fok C mutatott.

— **Utépítés.** A kisteleki ut földmunkája befejezéshez közeledik. Mint értesülünk, e héten megkezdődött az utépítéshez szükséges kő szállítása is, mely vasuton érkezett Kistelek állomásra s onnan mezei vasut segítségével fogják a helyszínre szállítani. Vidékünk lakói sóváran várják az ut elkészülését, ami indokolt is, mert ezidő szerint Mindszent és Kistelek között a felhordott homoktöltésen a közlekedés, illetve szállítás egyenlő a lehetetlenséggel.

— **Beküldetett.** Keresztes Ferenc polgártársunk az alábbi sorok közlésére kért föl bennünket: „Tisztelettel értesitem mindazon Önszegélyző Szövetkezeti részvényes társaimat, akik a törvényszékhez intézett rendkívüli közgyűlést kéri ívet aláírták, hogy kérvényünkre a szegedi kir. törvényszék, mint keresk. bíróság 9979/1908. sz. alatt a következő végzést hozta:

Végzés. Minthogy az igazgatóság által bemutatott tagnévsorból a f. év I. negyedére szóló tagváltási kimutatásból kitűnőleg a kérelmezők a szövetkezet 3948 üzlet részének több, mint egy tized részét képviselik: a kereskedelmi törvény 178. és 240. §-ai alapján kérelmüknek hely adatik és az igazgatóság utasítatik, hogy a szövetkezet közgyűlését haladéktalanul és szabályszerűen hívja össze s az összehívandó közgyűlésen

a következő tárgyakat bocsássa tárgyalás alá: 1. Az igazgatóság, felügyelőbizottság és a hivatalnoki kar felmentése és azok újráválasztásának kérdése. 2. az 1909. év január havának első napjával új ciklus nyitása iránti intézkedés (alapsz. 12. §) kérdése. A fentiek szerint megtartandó közgyűlés jegyzőkönyve és a közgyűlés szabályszerű összehívását tanúsító iratok e végzés vételétől számított 45 nap alatt a kir. törvényszékhez beterjesztendők, mert ellenesetben az igazgatóság tagjai a Keresk. törvény 21. §-a alapján fejenként 100 korona pénzbírság megfizetésében fognak marasztaltatni. Erről folyamodók Keresztes Ferenc útján értesítetnek. Szegeden, 1908. évi május hó 9-én. [A Szegedi m. kir. törvényszék, mint keresk. bíróság.

— **Rossz lesz a termés.** Az állandó májusi száraz időjárás következtében terméskilátásunk nagyon kedvezőtlen. Amit őszi gabonánk kora tavasszal javultak, ugyanannyit azóta visszamentek. Itt-ott láthatni csak közép termést ígérő fejlett kalászatokat. A rét még legjobban állja idáig. A tavasziak szintén sokat szenvedtek a szárazságtól, de leggyöngébben állanak a kukoricák, különösen a kései munkájuk nagyon rosszul keltek. Az alsó-ányási réten — mondják — jelentékeny területeket kell kiszántani. A dinnyét meg a pipiske pusztította nagyon. Szóval aligha lesz boldog a magyar ez évben, legalább nem ezen a vidéken.

— **Vizállás.** Szeszélyes Tiszánknak ez évben immár harmadszori áradása véget ért. A lefolyt héten rohamosan apadt a víz-szine, tegnap már 0 fölött 2 méterre lepadt. Megszabadultak tehát a tiszai árterek s ismét szorgalmas munkáskezdek lepték el. Kívánjuk, hogy több áldás legyen munkájukon, mint eddig volt!

— **Halálos villámütés.** A csütörtök éjszakai vihar, mely keresztül száguldott Mindszenten is, áldozatot követelt magának. Az égháboru közepette leütött a villám Vass József dorozsmai külterületi tanyás gazda házába s egy pillanat alatt lángba borította az egész portát. Nagy rémület keletkezett erre a kis család között, mely hiányos öltözetben, sikoltva menekült az égő házból. Ekkor vették észre, hogy a gazda nincs sehol. A veszély színhelyére érkezett szomszédok berontottak a házba, mert azt hitték, hogy Vass József alszik. Meg is találták a kémény mellett hanyatfekve, de holtan. A villám, mely a házba beütött, keresztül szaladt a kéményen s megölte a földön alvó embert. Holttestét kivitték az udvarra s míg a kis család tagjai zokogva borultak a kenyérkereső kihült tetemére, a tűz diadalmasan terjedt tovább s a gazda után megsemmisítette a tanyai kis portát is.

— **Fogatos permetező.** Ilyen is van már vidékünkön. Mint értesülünk, a Pallavicini uradalom nagykiterjedésű percsorai szőlőjébe hozott egy legújabb rendszerű fogatos permetező-gépet, melynek 70 literes kazánjába készen szivattyúzzák be a permetező levet. Az elmés szerkezetű gépet egy ló huzza a szőlő-sorok között és egyszerre két sort permetez. Mindenesetre kézi erő megtakarítását jelenti az ördöngös masina alkalmazása.

— **Nagy tűz Kisteleken.** A szomszédos Kistelek községben tegnap nagyobb tűz pusztított, melynek két ház melléképületeivel egyetemben áldozatul esett. A tűzoltóság derekas munkát végzett, amennyiben a tűz tovaterjedését a melléképületekkel sűrűn beakasztott községrészben megakadályozta.

— **Kerti díszítésre hatásos lombfüzerek, lampionok, ünnepélyekre gyönyörű tűzijátékok, 3000 db most érkezett legújabb képeslevelezőlap jutányosan kapható Horváth papirkereskedésében, Mindszent.**

— Az álkörmös. Valami finom dolognak, az italok netovábbjának hitte az álkörmöst szegény Farkas Lajos 21 esztendő orosházi legény. Egyedüli vágya volt egyszer egy jó nagyot inni abból a titkos italból, mit csak patikában árulnak, tehát jó is, meg drága is. A napokban azután kedvezett a szerencse Farkas Lajosnak. Meglátogatta komáját és kedves cimboráját, aki laboráns az Endrődy István gyógyszerárban és akitől már sokat hallott arról a kívánatos italtól. A laboráns kilopott a patikából egy üveggel és ott volt Farkas előtt a rubint-vörös innivaló. Eleinte csak cseppenkint kezdte a kóstolást, majd kortyonkint, végre poharankint. A vége pedig az lett a gyönyörűségnek, hogy Farkas Lajos szerda reggelre meg volt halva: szívszélhűdés ölte meg a boldogtalant az elfogyasztott magas foktartalmu szeszes ital következtében. A laboránsnak pedig kutya baja sem lett.

— Lucernatolvaj. Kovács János baksi szőlősi földmunkás e hó 26-án éjjel ugy 11 óra tájban kiment a mezőre s Wimmer Béla lucernásán megtelepedvén, a magával vitt két zsákot úgy megtömte az értékes takarmánnyal, hogy az sulyban kitett legalább is 50 kilót. Herceg Imre őrsvezető és Balassa Vince mindszenti csendőrök, akik éppen őrjáratot teljesítettek, figyelmessé lettek a szorgalmas éjjeli munkálkodásra s a sulyos terhével boldogan hazafelé ballagó Kovácsot logott lefülelték. Miután bevallotta, hogy riska tehene számára lopta a lucernát, följelentették mezőrendőri kihágás címén a dorosmai főszolgabíróhoz.

— Kőművesek és ácsok munkaköre. A kereskedelmi miniszter legutóbb elvi határozatként kimondotta, hogy kisebb kőműves munkálatok végzésére jogosított iparosok kis és nagyközségekben csakis egy, legfeljebb két szobából, konyhából és kamrából álló oly lakóházat vagy gazdasági épületet építhetnek, melyeknél a szerkezeti kőfalak közötti feszítávolság, hat méternél nem nagyobb.

— Népkönyvtár Tömörkényen. A Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa legutóbb tartott gyűlésén elhatározta, hogy a szomszédos Tömörkényen, a népiskolával kapcsolatos ifjúsági egyesületnél egy 1000 korona értékű népkönyvtárt állít föl azt a megfelelő szekrényvel együtt már ez év őszén megküldi a községnek.

Különfélék.

— Kórházban. A beteg feltekint a csinos ápolónőhöz és remegő hangon kérdé:

— Ha felgyógyulok . . . akar-e majd feleségem lenni?

— Szívesen, felel a leány.

— Oh, tehát teljesül reményem — kiált fel e páciens. — Maga szeret?

A szép leány elpirult és dadogva szolt:

— Oh, dehogya, csakhogya nem szabad megszorítanom a betegeket. Ez a kezeléshez tartozik. Éppen ma ígértem meg egy embernek, akinek mindkét lábát vágják le, hogy meg fogok vele szökni.

— A Mohamedán félhold eredete. Mindeddig mindenki azt hitte, hogy a félhold a képe az izlám népek jelvényeinek. Sir William Ridgeway angol archeológus azonban a londoni antropologiai intézetben legutóbb megtartott felolvasásán egészen másként magyarázta a Mohamed fiainak jelképül szolgáló félhold eredetét. A félholdalaku szimbolum ugyanis nem az ujhólára, hanem egy általánosan ismert amulettre, amely egy karomból, körömből vagy egy agyarból áll, vezethető vissza. Az idők folyamán két ilyen körmöt, vagy agyart egymáshoz illesztettek, így egy félhold alaku képlet állott elő. Ez a két egymáshoz illesztett köröm később leginkább szalag, vagy vékony ezüstcsik által lett összekötve, végül pedig a két összeil-

lesztett körmöt egy anyagból faragták ki, miközben természetesen az eredeti különállóság nyoma teljesen elveszett, kivéve néhány heraldikai díszítést, ahol még némi nyoma maradt a két összeillesztett darabnak. Törökországban, Afrikában és Uj-Guiénában még ma is találunk emlékeket, amelyek a félholdra emlékeztető jelvény eredetét mutatják és azoknál az ásatásoknál, amelyeket az angolok az utóbbi két év alatt végeztek Spártában, az Artemis-Orthio templom helyén, hasonlóképpen találtak ilyen amuletteket. Ridgeway e magyarázata természetesen élénk ellentmondásra fog találni az orientalisták körében és Mohamed csodatettét, amelylyel a teli holdat kétfelé vágta, még sokáig fogják a török jelvény eredetének tekinteni.

Irodalom.

— Nobody. Nobody az senki, és mégis. A mindentudó, mindenre képes detektív-zseni fogalma, az a Nobody, a melynek kalandjait egy jónevű és nagy tudású német író, Kraft Róbert írta meg és a mely elsőrangú magyar írók fordításában most jelenik meg magyarul.

A mióta Conan Doyle nyomozni küldte az ő Holmesét, azóta a realiztikus irány, a verita-irodalom meg lett termékenyítve és megszületett az újfajta bűnügyi regény.

A szórakozásból olvasó nem akar mást olvasni és mert az olcsót is keresi az izgalmas mellett, ez az újfajta bűnügyi regény hamarosan a ponyvába került, fércmunkák követték egymást és rengeteg azon kiadások száma, a melyek a régi Tatár Péter és hasonló Bucsanszky-féle ponyvánál is jóval alábbvalók.

Valósággal jóleső érzés fogja el az embert, ha ezen a téren tisztességest és jót talál. Mert a Nobody az a Sherlock Holmesnél is nagyobb kutatózseni, történetei kalandosak, izgatók, de sohasem sülyednek le az irodalmi színvonal alá.

Nobody bejárja az egész világot, belenéz és betekintést enged az orosz nihilisták, az amerikai anarkisták titkaiba, bevilágít az egész világ bűnöseinek életébe, de néprajzi szempontból is érdekes munkát nyújt, mely e mellett tanulságos és könnyed stílusnál fogva mulatságos is. Végül olcsó. Egy füzet ára 30 fillér. És minden füzet egy teljes nagy bűnügyi regényt képez.

Kétségtelen, hogy Nobody mellett a ponyva-irodalom most már nem fog érvényesülhetni.

Dicséretet érdemel még a mű kiadója, Vass József a ki anyagi áldozatot nem kímélve, létre hozta a munka magyar kiadását.

Közgazdaság.

— Az új bortörvény-javaslat. Ausztria példáját utánozva, sőt az osztrák és magyar kormány közt létrejött kiegyezés alapján Darányi Ignác földművelésügyi miniszter elkészítette az új bortörvény-javaslatot s azt a május 21-én megkezdődött ankét elé terjesz-

tette. Az ankéten az érdekelt minisztériumok képviselőin kívül borteremelő, borkereskedők és vegyészek vettek részt. Az ankéten bemutatott törvényjavaslat lényege a következő: A szesz használata csak az okszerű pincekezelésnél elismert eljárások korlátai közt, pl. hordók, vagy palackok tisztítására, borerítőszerkelet előkészítésére stb. engedtetik meg, ellenben tisztán a bor szesz tartalmának emelése végett a borba szeszt adni tilos. A cukrozás csak a mustnál, csak hatósági engedélylyel s csak oly célból lesz megengedve, hogy kedvezőtlen időjárás miatt be nem érett szőlő mustjának cukortartalma legfeljebb annyira legyen emelhető, mint a normális években lenni szokott. Törkölybort csak házi szükségletre lesz szabad készítenünk. A törkölybor forgalomba hozatala tilos. A mazsolaszőlő használatát a javaslat teljesen eltiltja a borkezelésnél. Fontos intézkedések tételnek a tokaji borok érdekében. A tokaji borvidék zárt területté alakíttatik. Oda más bort csak a helyi fogyasztás céljaira lesz szabad bevinni és tilos kivinni olyan bort, ami nem a tokaji borvidéken termett. A földművelésügyi miniszter külön megbízottakat fog kiküldeni a bortörvény rendelkezéseinek ellenőrzésére és a pincevizsgálatok foganatosítására. A borkereskedők kötelesek lesznek a minisztérium által kiadandó mintának megfelelő „borkönyvet“ vezetni s azt a borbiztosnak bármikor bemutatni. A törvényjavaslat megismertetése után igen élénk vita fejlődött ki, melyben a jelen voltak majdnem mindenike részt vett. A vita főtárgyát a szesz és a cukrozás meg- vagy meg nem engedése, a szofflor, esetleg más ártalmatlan színező-szerek használatának rendeleti uton való engedélyezése, a „borkönyv“ kötelező kezelésének mellőzése képezte. A tanácskozást folytatják.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

OLOSZKAI HORVÁTH ANTAL

Horváth A. könyv- és műnyomdája, 1908.

Syndeticon

(Halenyv)

mely a legerősebben összeragaszt bármiféle törött tárgyat, vasat, porcellánt, üveget, tájképpipát, kisebb tubusokban darabonként 20 fillérért beszerezhető Horváth Antal papirkereskedésében Mindszentben.

A szoba legszebb díszé

és értékes emlék minden családban egy nagyított fénykép, amely családjunk valamely tagját megszólalásig hűen ábrázolja. Többet ér ez bármely szindús képnél, noha sokkal kevesebb pénzbe kerül. Fényképnagyítást bármely kis fénykép után művészi, szép kidolgozással 47-63 cm. nagyságban darabonként 8 koronáért készit

☐ Horváth Antalné fényképezési műterme. ☐

Fényképfőlvételek minden nap, borús időben is sikerrel eszközölhetők. Gondos munka, jutányos, szabott árak.